

THÀNH TỰU NỔI BẬT VÀ BÀI HỌC CỦA 35 NĂM ĐỔI MỚI

PGS, TS NGUYỄN TRỌNG PHÚC

Học viện Chính trị quốc gia Hồ Chí Minh

Tóm tắt: Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII Đảng Cộng sản Việt Nam đã tổng kết nhiệm kỳ khóa XII, nhìn lại 35 năm đổi mới. Từ thực tiễn công cuộc đổi mới, Đại hội XIII khẳng định đất nước đã đạt được *những thành tựu to lớn, có ý nghĩa lịch sử*. Đó là thành tựu nổi bật về phát triển kinh tế; về phát triển giáo dục và đào tạo, khoa học và công nghệ; về phát triển văn hóa, xã hội, con người; về quản lý tài nguyên, bảo vệ môi trường; về sự ổn định chính trị-xã hội, giữ vững quốc phòng, an ninh và tăng cường quan hệ đối ngoại, hội nhập quốc tế. Đại hội XIII của Đảng nêu rõ 5 bài học lớn, trong đó bài học hàng đầu là xây dựng, chỉnh đốn Đảng, nâng cao năng lực lãnh đạo, cầm quyền và sức chiến đấu của Đảng. Những thành tựu, bài học qua 35 năm đổi mới có giá trị lý luận, thực tiễn thúc đẩy đất nước phát triển nhanh, bền vững trong thời kỳ mới.

Từ khóa: Sự nghiệp đổi mới; Đại hội XIII của Đảng; thành tựu và bài học; thực tiễn và lý luận

Đại hội XIII Đảng Cộng sản Việt Nam (25-1-1-2-2021) tổng kết nhiệm kỳ khóa XII, đồng thời nhìn lại 35 năm đổi mới từ Đại hội VI (12-1986), 30 năm thực hiện *Cương lĩnh xây dựng đất nước trong thời kỳ quá độ lên chủ nghĩa xã hội* năm 1991, 10 năm thực hiện *Cương lĩnh bổ sung, phát triển năm 2011* và Chiến lược phát triển kinh tế-xã hội 2011-2020. Đó là sự tổng kết thực tiễn phong phú, sáng tạo của công cuộc đổi mới, kết hợp với nghiên cứu phát triển lý luận làm sáng tỏ hơn quy luật tất yếu của sự nghiệp đổi mới và nhận thức về CNXH, con đường đi lên CNXH ở Việt Nam.

Khẳng định thành tựu và cả những hạn chế để có định hướng chiến lược bảo đảm cho đất nước phát triển nhanh, bền vững trong thời kỳ mới và sự phát triển sáng tạo lý luận làm rõ tính khoa học, hiện thực của những mục tiêu trong nhiệm kỳ mới và đến năm 2030, 2045. Đại hội XIII của Đảng khẳng định: *“Qua 35 năm tiến hành công cuộc đổi mới, 30 năm thực hiện Cương lĩnh xây dựng đất nước trong thời kỳ quá độ lên chủ nghĩa xã hội, lý luận về đường lối đổi mới, về chủ nghĩa xã hội và con đường đi lên chủ nghĩa xã hội ở nước ta ngày càng được hoàn thiện và từng bước được hiện thực hóa”*¹.

Những thành tựu như Đại hội XIII của Đảng nêu rõ là *to lớn, có ý nghĩa lịch sử*, “phát triển mạnh mẽ, toàn diện hơn so với những năm trước đổi mới”².

Thành tựu nổi bật trước hết là về *phát triển kinh tế*. Năm 1986, khi bắt đầu đổi mới, Đảng đã xác định nhiệm vụ phát triển kinh tế là trung tâm, xây dựng Đảng là then chốt. Đổi mới tư duy lý luận, trước hết là tư duy kinh tế, từ đó đổi mới cơ chế, chính sách về kinh tế để chuyển dần từ nền kinh tế kế hoạch hóa, tập trung, hành chính, bao cấp sang nền kinh tế hàng hóa nhiều thành phần, vận hành theo cơ chế thị trường, có sự quản lý của Nhà nước, theo định hướng XHCN. Nhờ vậy, kinh tế đất nước đã giảm bớt khó khăn, từng bước phát triển. Năm 1996, chấm dứt khủng hoảng kinh tế-xã hội. Năm 2008, Việt Nam ra khỏi tình trạng nước nghèo, kém phát triển, trở thành quốc gia có thu nhập trung bình. CNH, HĐH đất nước và hội nhập kinh tế quốc tế ngày càng mang lại hiệu quả. Năm 2010, thu nhập bình quân đầu người đạt 1.159 USD. Đến năm 2021, Đại hội XIII của Đảng nêu rõ:

“Nền kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa tiếp tục phát triển; kinh tế vĩ mô ổn định, vững chắc hơn, các cân đối lớn của nền kinh tế cơ bản được bảo đảm, tốc độ tăng trưởng duy trì ở mức khá cao; quy mô và tiềm lực nền kinh tế tăng lên, chất lượng tăng trưởng được cải thiện.

Nhận thức về nền kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa ngày càng đầy đủ hơn. Hệ thống pháp luật, cơ chế, chính sách tiếp tục được hoàn thiện phù hợp với yêu cầu xây dựng nền kinh tế thị trường hiện đại và hội nhập quốc tế. Các yếu tố thị trường và các loại thị trường từng bước phát triển đồng bộ, gắn với thị trường khu vực và thế giới. Nhiều rào cản tham gia thị trường được dỡ bỏ, môi trường đầu tư, kinh doanh được cải thiện rõ rệt, khởi nghiệp sáng tạo

và phát triển doanh nghiệp khá sôi động. Doanh nghiệp nhà nước từng bước được sắp xếp, tổ chức lại có hiệu quả hơn; kinh tế tư nhân ngày càng khẳng định là một động lực quan trọng của nền kinh tế; kinh tế tập thể từng bước đổi mới gắn với cơ chế thị trường; kinh tế có vốn đầu tư nước ngoài phát triển nhanh, là bộ phận quan trọng của nền kinh tế nước ta”³.

Trong nhiệm kỳ khóa XII, những năm 2016-2019, phát triển kinh tế có những thuận lợi. “Mặc dù năm cuối nhiệm kỳ, đại dịch Covid-19 và thiên tai, bão lũ nghiêm trọng liên tiếp xảy ra ở các tỉnh miền Trung đã tác động nặng nề tới mọi mặt của đời sống kinh tế-xã hội, nhưng tốc độ tăng trưởng GDP bình quân giai đoạn 2016-2020 vẫn đạt khoảng 6%/năm (riêng năm 2020 tăng trưởng GDP vẫn đạt 2,91%, là mức tăng trưởng thuộc nhóm cao nhất thế giới). Quy mô nền kinh tế và thu nhập bình quân đầu người tăng lên (năm 2020, GDP đạt 271,2 tỉ USD và thu nhập bình quân đầu người đạt 2.779 USD). Chất lượng tăng trưởng được cải thiện, năng suất lao động tăng từ 4,3%/năm giai đoạn 2011-2015 lên khoảng 6%/năm giai đoạn 2016-2020”⁴.

Một thành tựu rất quan trọng của công cuộc đổi mới là “*Giáo dục và đào tạo, khoa học và công nghệ tiếp tục được đổi mới và có bước phát triển*”⁵. Chiến lược phát triển khoa học và công nghệ, giáo dục và đào tạo đã được đề ra từ năm 1996 nhằm thúc đẩy mạnh mẽ sự nghiệp CNH, HĐH đất nước. Chiến lược đó không ngừng được bổ sung và phát triển, thúc đẩy phát triển kinh tế tri thức, đào tạo nguồn nhân lực, nhất là nguồn nhân lực chất lượng cao, tiếp cận và làm chủ khoa học công nghệ tiên tiến, trong quá trình hội nhập quốc tế.

“*Chủ trương đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục và đào tạo được tích cực triển khai, bước đầu có hiệu quả. Mạng lưới cơ sở giáo dục và đào tạo*

tiếp tục được mở rộng về quy mô⁶. Chú trọng đổi mới chương trình, sách giáo khoa giáo dục phổ thông, đổi mới phương pháp giảng dạy và học tập. Quản lý, quản trị đại học có bước đổi mới, chất lượng giáo dục đại học từng bước được nâng lên. Giáo dục nghề nghiệp có nhiều chuyển biến. Coi trọng đào tạo-bồi dưỡng đội ngũ nhà giáo và cán bộ quản lý. Chi đầu tư cho giáo dục và xã hội hóa giáo dục được tăng cường. Cơ chế tự chủ, cơ chế cung ứng dịch vụ công trong giáo dục và đào tạo được thể chế hóa và đạt kết quả bước đầu. Hợp tác quốc tế về giáo dục và đào tạo được mở rộng. Nhân lực chất lượng cao tăng cả về số lượng và chất lượng.

“Khoa học và công nghệ từng bước khẳng định vai trò động lực trong phát triển kinh tế-xã hội. Tiềm lực khoa học và công nghệ của đất nước được tăng cường⁷. Khoa học tự nhiên, khoa học kỹ thuật và công nghệ đã đóng góp tích cực hơn trong nâng cao năng suất lao động, chất lượng sản phẩm, bảo vệ môi trường, sử dụng có hiệu quả tài nguyên thiên nhiên, thích ứng với biến đổi khí hậu, bảo vệ và chăm sóc sức khỏe nhân dân, bảo đảm quốc phòng, an ninh và trật tự an toàn xã hội. Khoa học xã hội và nhân văn, khoa học lý luận chính trị góp phần tích cực cung cấp luận cứ cho việc xây dựng đường lối, chính sách, bảo vệ, phát triển nền tảng tư tưởng của Đảng, xây dựng, phát triển kinh tế, văn hóa, xã hội, con người Việt Nam và bảo vệ Tổ quốc.

Thành tựu về văn hóa, xã hội được Đại hội XIII của Đảng khẳng định: “*Phát triển văn hóa, xã hội, con người đạt nhiều kết quả quan trọng*”⁸. Xây dựng nền văn hóa tiên tiến, đậm đà bản sắc dân tộc được Đảng chủ trương từ năm 1998. Quan điểm đó không ngừng được bổ sung, phát triển. Thực tiễn đổi mới cho thấy, nhận thức về văn hóa, xã hội, con người ngày càng toàn diện, sâu sắc hơn. Nhiều giá trị văn hóa truyền

thống và di sản văn hóa được kế thừa, bảo tồn và phát huy. Văn hóa trong chính trị và trong kinh tế bước đầu được coi trọng và phát huy hiệu quả tích cực. Văn hóa gắn liền với xây dựng con người. “*Phát triển toàn diện con người Việt Nam* đang từng bước trở thành trung tâm của chiến lược phát triển kinh tế-xã hội”⁹, xây dựng cái tốt, cái thiện đồng thời phê phán, đấu tranh chống cái xấu, cái ác, cái lạc hậu.

Quá trình đổi mới đã từng bước hoàn thiện đồng bộ và thực hiện có hiệu quả chính sách xã hội, chính sách dân tộc, tôn giáo; phát triển thị trường lao động, hướng tới xây dựng quan hệ lao động hài hòa, ổn định, tiến bộ, tiệm cận các tiêu chuẩn quốc tế. Bảo đảm cơ bản an sinh xã hội, quan tâm nâng cao phúc lợi xã hội cho người dân thực hiện ngày càng tốt hơn chính sách đối với người có công, tiếp tục cải thiện chính sách tiền lương, mở rộng bảo hiểm xã hội, tỷ lệ bảo hiểm y tế đạt trên 90%. Đời sống nhân dân được cải thiện rõ rệt; tỷ lệ hộ nghèo theo chuẩn nghèo đa chiều còn dưới 3%, hoàn thành các mục tiêu thiên niên kỷ của Liên hợp quốc.

“*Quản lý tài nguyên, bảo vệ môi trường và thích ứng với biến đổi khí hậu được chú trọng, bước đầu đạt kết quả tích cực*”¹⁰.

Một thành tựu đặc biệt quan trọng là: “*Chính trị-xã hội ổn định; quốc phòng, an ninh được giữ vững và tăng cường quan hệ đối ngoại, hội nhập quốc tế ngày càng sâu rộng, đạt nhiều thành tựu nổi bật*”¹¹.

Giữ vững và tăng cường sự lãnh đạo tuyệt đối, trực tiếp, về mọi mặt của Đảng, sự quản lý tập trung, thống nhất của Nhà nước đối với quốc phòng, an ninh và lực lượng vũ trang. Xây dựng Quân đội nhân dân, Công an nhân dân cách mạng, chính quy, tinh nhuệ, từng bước hiện đại; một số quân chủng, binh chủng, lực lượng tiến thẳng lên hiện đại, đáp ứng ngày càng tốt hơn

yêu cầu, nhiệm vụ bảo vệ Tổ quốc. Kiên quyết, kiên trì đấu tranh bảo vệ vững chắc độc lập, chủ quyền, thống nhất, toàn vẹn lãnh thổ của Tổ quốc, lợi ích quốc gia, dân tộc, bảo vệ Đảng, Nhà nước, nhân dân và chế độ XHCN; bảo đảm an ninh, trật tự, an toàn xã hội. Kết hợp có hiệu quả quốc phòng, an ninh với kinh tế, văn hóa, xã hội trong từng chiến lược, quy hoạch, kế hoạch phát triển kinh tế-xã hội. “Đã ban hành và triển khai đồng bộ các chiến lược quan trọng, như Chiến lược bảo vệ Tổ quốc, Chiến lược quốc phòng, Chiến lược quân sự, Chiến lược bảo vệ an ninh quốc gia, Chiến lược bảo vệ biên giới quốc gia và Chiến lược bảo vệ Tổ quốc trên không gian mạng v.v.”¹².

“*Quan hệ đối ngoại và hội nhập quốc tế* tiếp tục mở rộng và đi vào chiều sâu, tạo khung khổ quan hệ ổn định và bền vững với các đối tác”¹³. Chủ động tham gia xây dựng các nguyên tắc, chuẩn mực trong các thể chế đa phương khu vực và toàn cầu; xử lý đúng đắn, hiệu quả quan hệ với các nước láng giềng, các nước lớn, các đối tác chiến lược, đối tác toàn diện và đối tác khác.

Khi tiến hành công cuộc đổi mới, Đảng đã kết hợp ngay từ đầu đổi mới kinh tế và đổi mới hệ thống chính trị. *Hệ thống chính trị* không ngừng được xây dựng củng cố vững mạnh. “*Sức mạnh đại đoàn kết toàn dân tộc được củng cố; dân chủ xã hội chủ nghĩa tiếp tục được phát huy*”¹⁴. Mặt trận Tổ quốc và các đoàn thể nhân dân đổi mới nội dung và phương thức hoạt động. Tôn trọng, bảo đảm quyền con người, quyền và nghĩa vụ

công dân theo Hiến pháp 2013, gắn quyền công dân với nghĩa vụ, trách nhiệm công dân đối với xã hội. Chú trọng dân chủ trực tiếp và dân chủ đại diện, nhất là ở cơ sở. “*Xây dựng Nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa có nhiều tiến bộ, tổ chức bộ máy nhà nước tiếp tục được hoàn thiện, hoạt động hiệu lực và hiệu quả hơn; bảo đảm thực hiện đồng bộ, các quyền lập pháp, hành pháp và tư pháp*”¹⁵. “*Công tác xây dựng, chỉnh đốn Đảng và hệ thống chính trị được đẩy mạnh*

toàn diện, đồng bộ, quyết liệt, có hiệu quả rõ rệt”¹⁶. Chú trọng xây dựng Đảng về chính trị, về tư tưởng, về đạo đức và tổ chức cán bộ. Công tác kiểm tra, giám sát, kỷ luật đảng được chỉ đạo tập trung, quyết liệt, toàn diện, đồng bộ, có nhiều đổi mới, có hiệu lực, hiệu quả. Tiếp tục đổi mới phương thức lãnh đạo của Đảng, nâng cao năng lực lãnh đạo, cầm quyền và sức chiến đấu của Đảng.

Có được những thành tựu to lớn về kinh tế, giáo dục, đào tạo, khoa học và công nghệ, văn hóa, xã hội, chính trị, quốc phòng, an ninh, đối

ngoại là kết quả của quá trình phấn đấu liên tục, bền bỉ của toàn Đảng, toàn dân, toàn quân, qua nhiều nhiệm kỳ đại hội; là sự lãnh đạo, chỉ đạo đúng đắn, có hiệu quả của Trung ương Đảng, sự quản lý, điều hành quyết liệt của Chính phủ và chính quyền các cấp; sự tham gia tích cực của Mặt trận và các đoàn thể chính trị-xã hội; sự phối hợp đồng bộ của cả hệ thống chính trị.

Cần nhấn mạnh, việc xử lý các mối quan hệ lớn bảo đảm cho đổi mới phát triển mang lại

Tổng kết nhiệm kỳ khóa XII và nhìn lại 35 năm đổi mới, Đại hội XIII (2021) của Đảng khẳng định những thành tựu to lớn có ý nghĩa lịch sử trên tất cả các phương diện chính trị, kinh tế, xã hội, văn hóa, quốc phòng, an ninh, đối ngoại. Đại hội cũng nêu bật những bài học kinh nghiệm quan trọng là cơ sở để Đảng tiếp tục vận dụng, phát huy và phát triển sáng tạo trong lãnh đạo, chỉ đạo, vượt qua những khó khăn, thách thức mới và nhiệm vụ nặng nề hơn khi bước vào nhiệm kỳ khóa XIII.

hiều thành tựu to lớn. Các quan hệ lớn: “Giữa ổn định, đổi mới và phát triển; giữa đổi mới kinh tế và đổi mới chính trị; giữa tuân theo các quy luật thị trường và bảo đảm định hướng xã hội chủ nghĩa; giữa phát triển lực lượng sản xuất và xây dựng, hoàn thiện từng bước quan hệ sản xuất xã hội chủ nghĩa; giữa nhà nước, thị trường và xã hội; giữa tăng trưởng kinh tế và phát triển văn hóa, thực hiện tiến bộ và công bằng xã hội, bảo vệ môi trường; giữa xây dựng và bảo vệ Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa; giữa độc lập, tự chủ và hội nhập quốc tế; giữa Đảng lãnh đạo, Nhà nước quản lý và nhân dân làm chủ; và đặc biệt, mỗi quan hệ mới được bổ sung lần này là mối quan hệ giữa thực hành dân chủ và tăng cường pháp chế, bảo đảm kỷ cương xã hội”¹⁷. Những mối quan hệ lớn phản ánh những quy luật mang tính biện chứng, những vấn đề lý luận cốt lõi về đường lối đổi mới của Đảng.

“Đất nước ta chưa bao giờ có được cơ đồ, tiềm lực, vị thế và uy tín quốc tế như ngày nay”¹⁸. Đó là sự khái quát cao những thành tựu của đất nước qua 35 năm đổi mới dưới sự lãnh đạo của Đảng. Đại hội XIII với tinh thần thẳng thắn cũng chỉ rõ những hạn chế, khuyết điểm. Hoàn thiện thể chế; đổi mới mô hình tăng trưởng, cơ cấu lại nền kinh tế; CNH, HĐH còn chậm, chưa tạo được chuyển biến căn bản về mô hình tăng trưởng; năng suất, chất lượng, hiệu quả và sức cạnh tranh của nền kinh tế chưa cao. Đổi mới giáo dục và đào tạo, khoa học và công nghệ chưa thực sự trở thành động lực then chốt thúc đẩy phát triển kinh tế-xã hội. Lĩnh vực văn hóa, xã hội chưa có nhiều đột phá, hiệu quả chưa cao. Quản lý tài nguyên, bảo vệ môi trường, khả năng thích ứng với biến đổi khí hậu còn bất cập. Các lĩnh vực quốc phòng, an ninh, đối ngoại còn một số mặt hạn chế. Sức mạnh đại đoàn kết toàn dân tộc và dân chủ XHCN có lúc, có nơi chưa được

quan tâm phát huy đầy đủ. Xây dựng Nhà nước pháp quyền XHCN có mặt chưa đáp ứng tốt yêu cầu phát triển kinh tế-xã hội và quản lý đất nước trong tình hình mới. Công tác xây dựng, chỉnh đốn Đảng còn một số hạn chế.

Đại hội XIII của Đảng nêu rõ một số bài học:

“Một là, công tác xây dựng, chỉnh đốn Đảng phải được triển khai quyết liệt, toàn diện, đồng bộ, thường xuyên cả về chính trị, tư tưởng, đạo đức, tổ chức và cán bộ. Kiên định, vận dụng và phát triển sáng tạo chủ nghĩa Mác-Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh; nâng cao năng lực lãnh đạo, cầm quyền và sức chiến đấu của Đảng; thường xuyên củng cố, tăng cường đoàn kết trong Đảng và hệ thống chính trị; thực hiện nghiêm các nguyên tắc xây dựng Đảng, thường xuyên đổi mới phương thức lãnh đạo của Đảng. Xây dựng Nhà nước và hệ thống chính trị trong sạch, vững mạnh toàn diện; hoàn thiện cơ chế kiểm soát chặt chẽ quyền lực; kiên quyết, kiên trì đấu tranh phòng, chống suy thoái, “tự diễn biến”, “tự chuyển hóa” trong nội bộ; đẩy mạnh đấu tranh phòng, chống tham nhũng, lãng phí. Công tác cán bộ phải thực sự là “then chốt của then chốt”, tập trung xây dựng đội ngũ cán bộ các cấp, nhất là cấp chiến lược đủ phẩm chất, năng lực và uy tín, ngang tầm nhiệm vụ; cán bộ, đảng viên phải thực hiện trách nhiệm nêu gương theo phương châm chức vụ càng cao càng phải gương mẫu, nhất là Ủy viên Bộ Chính trị, Ủy viên Ban Bí thư, Ủy viên Ban Chấp hành Trung ương.

Hai là, trong mọi công việc của Đảng và Nhà nước, phải luôn quán triệt sâu sắc, thực hiện nghiêm túc quan điểm “dân là gốc”; thật sự tin tưởng, tôn trọng và phát huy quyền làm chủ của nhân dân, kiên trì thực hiện phương châm “dân biết, dân bàn, dân làm, dân kiểm tra, dân giám sát, dân thụ hưởng”. Nhân dân là trung tâm, là chủ thể của công cuộc đổi mới, xây dựng và bảo

vệ Tổ quốc; mọi chủ trương, chính sách phải thực sự xuất phát từ yêu cầu, nguyện vọng, quyền và lợi ích hợp pháp, chính đáng của nhân dân; thắt chặt mối quan hệ mật thiết với nhân dân, dựa vào nhân dân để xây dựng Đảng; lấy hạnh phúc, ấm no của nhân dân làm mục tiêu phấn đấu; củng cố và tăng cường niềm tin của nhân dân đối với Đảng, Nhà nước, chế độ xã hội chủ nghĩa.

Ba là, trong lãnh đạo, chỉ đạo, điều hành, tổ chức thực hiện phải có quyết tâm chính trị cao, nỗ lực lớn, hành động quyết liệt, năng động, sáng tạo, tích cực, có bước đi phù hợp, phát huy mọi nguồn lực, động lực và tính ưu việt của chế độ xã hội chủ nghĩa; kịp thời tháo gỡ các điểm nghẽn; đề cao trách nhiệm người đứng đầu gắn liền với phát huy sức mạnh đồng bộ của hệ thống chính trị, phát huy dân chủ đi đôi với giữ vững kỷ cương; coi trọng tổng kết thực tiễn, nghiên cứu lý luận; thực hiện tốt sự phối, kết hợp trong lãnh đạo, quản lý, điều hành; coi trọng chất lượng và hiệu quả thực tế; tạo đột phá để phát triển.

Bốn là, tập trung ưu tiên xây dựng đồng bộ thể chế phát triển, bảo đảm hài hòa giữa kiên định và đổi mới, kế thừa và phát triển; giữa đổi mới kinh tế và đổi mới chính trị, văn hóa, xã hội; giữa tuân theo các quy luật thị trường và bảo đảm định hướng xã hội chủ nghĩa, giữa tăng trưởng kinh tế với phát triển văn hóa, con người, giải quyết các vấn đề xã hội, bảo vệ tài nguyên, môi trường; giữa phát triển kinh tế, xã hội với bảo đảm quốc phòng, an ninh; giữa độc lập, tự chủ với hội nhập quốc tế; thực sự coi trọng, phát huy hiệu quả vai trò động lực của con người, văn hóa, giáo dục và đào tạo, khoa học và công nghệ trong phát triển đất nước.

Năm là, chủ động nghiên cứu, nắm bắt, dự báo đúng tình hình, không để bị động, bất ngờ; kiên quyết, kiên trì đấu tranh bảo vệ độc lập, chủ quyền, thống nhất và toàn vẹn lãnh thổ của Tổ

quốc đi đôi với giữ vững môi trường hòa bình, ổn định để phát triển đất nước; chủ động, tích cực hội nhập quốc tế toàn diện và sâu rộng trên cơ sở giữ vững độc lập, tự chủ, tự lực, tự cường; xử lý đúng đắn, linh hoạt, hiệu quả mối quan hệ với các nước lớn và các nước láng giềng, đánh giá đúng xu thế, nắm bắt đúng thời cơ. Phát huy hiệu quả sức mạnh tổng hợp của đất nước kết hợp với sức mạnh của thời đại; khai thác, sử dụng có hiệu quả mọi nguồn lực đáp ứng yêu cầu của sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc trong tình hình mới¹⁹.

Những bài học được Đại hội XIII của Đảng tổng kết có rất nhiều điểm phát triển mới về lý luận và thực tiễn đổi mới của Việt Nam, cần phải vận dụng và phát huy tốt nhất trong thời kỳ phát triển mới của đất nước. Phấn đấu đến năm 2025, Việt Nam là nước đang phát triển, có công nghiệp theo hướng hiện đại, vượt qua mức thu nhập trung bình thấp; đến năm 2030, là nước đang phát triển, có công nghiệp hiện đại, thu nhập trung bình cao; đến năm 2045, trở thành nước phát triển, thu nhập cao.

1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19. Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII, Nxb CTQGST, H, 2021, T. I, tr. 25, 25, 59-60, 60-61, 62, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68-69, 69, 70, 71, 73, 39, 25, 95-98.